

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 9, 12, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45¹, 46 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ PIROTECHNIKOS PRIEMONIŲ APYVARTOS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-931 1, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 23 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SPROGMENŲ APYVARTOS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-1315 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TOLIAU – PROJEKTAI)
TAP-22-1397; TAIS-22-4768(2)

2022-08-13 Nr. NV-2356

Vilnius

Projektus teikia. Vidaus reikalų ministerija.

Projektų tikslas. Tobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su ginklų, šaudmenų, civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta:

- sudaryti sąlygas licencijas, susijusias su ginklų ir šaudmenų apyvartos veikla, taip pat leidimus laikyti, nešiotis ginklus išduoti elektronine forma;
- nustatyti, kad valstybės institucijos nebevykdys privatiems asmenims priklausančių ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių tinkamumo naudoti ir vertės nustatymo;
- nustatyti galimybę specialaus statuso subjektams, valstybės institucijoms ir įstaigoms realizuoti jų turimus perteklinius tinkamus naudoti ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis;
- sudaryti galimybę privatiems ginklų prekiautojams prekiauti Lietuvoje A kategorijos ginklais, kurie leidžiami civilinėje apyvartoje (reguliuojant ir kontroliuojant šią veiklą Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – GŠKĮ) nustatyta tvarka);
- suvienodinti pavienių ginklų vežimo ir ūkinės komercinės veiklos sąlygas; reglamentuoti licencijų, susijusių su civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta, galiojimą; suvienodinti įstatymuose vartojamas kontrolę vykdančių institucijų sąvokas.

Esama situacija.

- GŠKĮ nustatytas reguliavimas suponuoja „popierinių“ licencijų ir leidimų turėjimą (nustatyta pareiga asmenims pateikti, su savimi turėti licencijas, susijusias su ginklų ir šaudmenų apyvartos veikla, leidimus laikyti, nešiotis ginklus, atitinkamai policijos įstaigos tokius dokumentus išduoda);
- Nėra nustatyta, kaip valstybės institucijos ir įstaigos turi elgtis su jų turimais pertekliniais (nereikalingais) tinkamais naudoti ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis, todėl jie šiuo metu dažniausiai sunaikinami;
- Privatūs asmenys gali prekiauti tik B, C ir D kategorijos ginklais. Išimtinė teisė Lietuvos Respublikos teritorijoje prekiauti A kategorijos šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis, skirtais tik A kategorijos šaunamiesiems ginklams, jų dalimis ir juos importuoti (įvežti) ar eksportuoti (išvežti) yra suteikta Turto valdymo ir ūkio departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos. Pagal GŠKĮ civiliams asmenims leidžiama įsigyti kai kuriuos A kategorijos ginklus (taip pat automatinius ginklus), naktinius taikiklius. Vienintelio pardavėjo buvimas kelia logistinių problemų potencialiems pirkėjams, sudėtinga užtikrinti konkurencingą kainą bei platesnį asortimentą. Pagal 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/555 dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės 9 straipsnio 4 dalį, privatiems ginklų prekiautojams leidžiama prekiauti A kategorijos ginklais. Policijos duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Lietuvoje leidimą laikyti ir leidimą nešiotis tam tikrus A kategorijos ginklus ir priedėlius turėjo

781 fizinis asmuo – 570 Šaulių sąjungos narių, 27 kariai savanoriai ir 157 specialiojo šaudymo sporto atstovai;

- GŠKĮ nustatytais atvejais valstybės institucijos paėmusios ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis, privalo organizuoti, kad būtų nustatytas ginklų tinkamumas naudoti. Vien policijos įstaigose tam yra sudaryta 10 ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių tinkamumo naudoti nustatymo komisijų (30 policijos pareigūnų kiekvienais metais surašo daugiau kaip 1 000 sprendimų dėl ginklų tinkamumo naudoti), taip pat sudaryta centrinė ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių vertės nustatymo komisija. Valstybė neturėtų prisiimti atsakomybės dėl privatiems asmenims priklausančio turto (ginklų) tinkamumo naudoti ir vertės nustatymo. Už savo turto tinkamumą naudoti ir jo vertės nustatymą turėtų būti atsakingi patys privatūs asmenys;
- Civilinių pirotechnikos priemonių apyvartos kontrolės įstatyme ir Sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme nėra nustatytas licencijų, susijusių su civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta, galiojimo terminas;
- Pagal GŠKĮ, fiziniai ir juridiniai asmenys be leidimo įvežti (išvežti) pavienius ginklus gali įvežti į Lietuvos Respubliką, išvežti iš jos, gabenti tranzitu per Lietuvos Respubliką D kategorijos ginklus ir pneumatinio ginklo šaudmenis, o prekyautojai be leidimų eksportuoti, importuoti ar gabenti ginklus tranzitu gali eksportuoti, importuoti, gabenti tranzitu per Lietuvos Respubliką tik senovinius ginklus, pneumatinių ginklų šaudmenis. Tikslinga suvienodinti pavienių ginklų vežimo ir ūkinės komercinės veiklos sąlygas, susijusias su eksportu, importu, gabenimu tranzitu, ir nustatyti, kad ir prekyautojams leidžiama be leidimo įvežti į Lietuvos Respubliką, išvežti iš jos, gabenti tranzitu per Lietuvos Respubliką D kategorijos ginklus. Kartu, siekiant užtikrinti kad parduodami ginklai atitiktų faktinę ginklo kategoriją, siūlytina nustatyti pareigą ginklų prekyautojui parduodant ginklą deklaruoti faktinę D kategorijos ginklo kategoriją.

Projektų esmė. Siūloma:

- leidimus įsigyti ginklus, leidimus laikyti ir leidimus nešiotis ginklus, licencijas verstis veikla, susijusia su ginklų apyvarta, išduoti elektronine forma;
- valstybės institucijoms nebevykdyti privatiems asmenims priklausančių ginklų tinkamumo naudoti ir vertės nustatymo funkcijų;
- nustatyti galimybę specialaus statuso subjektams, valstybės institucijoms ir įstaigoms priklausančius (jų turimus) nereikalingus tinkamus naudoti ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis perduoti valdyti ir naudoti kitiems specialaus statuso subjektams, valstybės institucijoms ar įstaigoms, taip pat juos realizuoti;
- tam tikrų A kategorijos ginklų, jų priedėlių, šaudmenų, jų dalių prekybą (komercinę veiklą) leisti privatiems asmenims, t. y. ūkio subjektai galėtų vykdyti A kategorijos ginklų, išvardytų GŠKĮ 3 straipsnio 2, 6–10 punktuose, duslintuvų, šaudmenų, jų dalių, taip pat GŠKĮ 3 straipsnio 7 punkte nurodytų ginklų dėtuvių, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių, ir GŠKĮ 3 straipsnio 8 punkte nurodytų ginklų dėtuvių, į kurias telpa daugiau kaip 10 šovinių, prekybą, eksportą, importą, vežimą, gabenimą tranzitu. Dėl kitų nei nurodyta A kategorijos ginklų, jų priedėlių, dalių ir šaudmenų tokia veikla būtų draudžiama;
- atsisakyti leidimų vežti D kategorijos ginklus išdavimo. Tačiau siekiant, kad be leidimų nebūtų parduodami pneumatiniai ginklai, viršijantys 7,5 J, nurodant juos kaip D kategorijos ginklus, nustatoma pareiga prekyautojams parduodant ginklą deklaruoti faktinę D kategorijos ginklo kategoriją;
- nustatomas ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių, civilinių pirotechnikos priemonių, sprogmenų apyvartos kontrolę vykdomas subjektas – policijos generalinio komisaro įgaliota policijos įstaiga;
- licencijas, susijusias su civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta, išduoti nenustatant termino (neterminuotai).

Derinimas. Įstatymų projektai derinti su Teisingumo ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybės saugumo departamentu bei Lietuvos šaulių sąjunga. Taip pat pastabų bei pasiūlymų dėl projektų pateikė Ginklų pirklių asociacija.

Pateikta derinimo pažyma dėl nesuderintų Teisingumo ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Valstybės saugumo departamento pastabų, taip pat derinimo pažymoje įvertintos Ginklų pirklių asociacijos pastabos ir pasiūlymai.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos bei Valstybės saugumo departamento pateiktos pastabos dėl rengėjų Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo projektu siūlomo reguliavimo nesuderinamumo su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos rengiamu ir su institucijomis derintu naujos redakcijos Strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 pakeitimo įstatymo projektu Nr. 22-952(2) ir jo lydimuoju Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 1, 23 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. 22-953(2), pagal kuriuos asmenys, norintys eksportuoti, importuoti, vežti A kategorijos ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis ir jų dalis, privalėtų turėti Strateginių prekių kontrolės įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją.

Su Ekonomikos ir inovacijų ministerija Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo projektas papildomai derintas darbo tvarka (atitinkamai tikslinamos Strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 pakeitimo įstatymo projekto Nr. 22-952(2) nuostatos).

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektai tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Projekto įgyvendinimo kaštai. Papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Dalykinio vertinimo išvada.

- Pažymėtina, kad tarpusavyje derintinos Vidaus reikalų ministerijos teikiamo Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo projekto ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos rengiamo Strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 pakeitimo įstatymo projekto Nr. 22-952(2), kuris svarstytas 2022 m. birželio 21 d. tarpinstituciniame pasitarime ir šiuo metu yra tikslinamas pagal jame išsakytas pastabas ir pasiūlymus, nuostatos dėl tam tikrų A kategorijos ginklų, jų priedėlių, dalių ir šaudmenų apyvartos;
- Tuo atveju, jeigu minėti projektų paketai nebus apjungiami, teisėkūros ekonomiškumo požiūriu, rengėjams siūlytina įvertinti poreikį į teikiamą Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo projektą įtraukti aktualias Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengto Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 1, 23 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. 22-953(2) nuostatas ir šio projekto kartu su naujos redakcijos Strateginių prekių kontrolės įstatymo pakeitimo projektu nebeteikti;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2022 m. rugpjūčio 12 d. išvadoje Nr. NV-2352 pateikė tikslinamojo pobūdžio pastabų dėl teikiamo Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo projekto, taip pat siūlo teikiamus projektus papildyti nauju Strateginių prekių kontrolės įstatymo atitinkamų straipsnių pakeitimo įstatymo projektu tuo atveju, jeigu jie su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos rengiamais projektais nebus apjungiami;
- Projektus siūlome svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Asta Klapatauskienė